

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ
ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

โดยคณะผู้เขียน
ภาคตะวันออก

นางเรณา พงษ์เรืองพันธ์
นายประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2540

ISBN 974-573-771-2

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง Professor Dr. Duncan Boldy, Curtin University of Technology, Perth ประเทศออสเตรเลีย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้เอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดระยอง ที่ได้กรุณาเอื้ออำนวยความสะดวกเป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณข้าราชการในระดับอำเภอและตำบล รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ให้การสนับสนุนในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ เหนือสิ่งอื่นใดขอขอบพระคุณผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่สละเวลาให้สัมภาษณ์ และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุในหลายประเด็น

ขอขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ได้สนับสนุนด้านเวลาให้กับผู้วิจัย โดยให้มีเวลาเพียงพอในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณสำนักงานวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานประมาณที่ได้กรุณาสนับสนุนทุนการวิจัยครั้งนี้ด้วย รวมทั้งทุก ๆ ท่านที่ผู้วิจัยมิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ซึ่งมีส่วนร่วมสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จด้วยดี

รศ.ดร.เรณา พงษ์เรืองพันธุ์

ประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธุ์

15 ธันวาคม 2541

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขต
พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก
ผู้วิจัย รศ.ดร.เรณู พงษ์เรืองพันธุ์
นายประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธุ์
แหล่งเงินทุน งบประมาณแผ่นดิน 90,000 บาท
ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2542

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก และศึกษาปัจจัยทำนายระดับความพึงพอใจในชีวิต ตัวแปรพยากรณ์ คือ เพศ รายได้ปัจจุบันต่อเดือน การปฏิบัติตนในการใช้เวลาว่าง การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ การรับรู้ความสำเร็จของงานในอดีต และการรับรู้สภาวะสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกจำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์รวม 44 ข้อ รวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ และที่วัด ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับดี
2. เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ
3. ระดับของรายได้ปัจจุบันต่อเดือน การปฏิบัติตนในการใช้เวลาว่าง การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ และการรับรู้สภาวะสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของผู้สูงอายุ
4. ตัวแปรที่มีความสำคัญในการร่วมกันทำนาย ระดับความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุตามลำดับคือ การรับรู้สภาวะสุขภาพ รายได้ปัจจุบันต่อเดือน การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่ผู้สูงอายุ และการปฏิบัติตนในการใช้เวลาว่าง และตัวแปรกลุ่มนี้สามารถพยากรณ์ระดับความพึงพอใจในชีวิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ร้อยละ 36.8 ($R^2 = .368$)

Title: FACTORS RELATED TO LIFE SATISFACTION OF THE
ELDERLY IN EASTERN REGION OF THAILAND

Researchers: Associate Professor Dr. Rana Pongruengphant
Mr. Prasit Pongruengphant

Grant: Government budget 90,000 baht

Year: 1999

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the level of life satisfaction among the elderly in Eastern Region of Thailand and to search for variables that would be able to predict life satisfaction. These variables were sex, income, leisure time, preparation before becoming old, perceived previous success in their works and perceived own health status. The sample consisted of 200 elderly who live in the East region of Thailand. A interview form was used to collect the data by interviewing the elderly at their homes, elderly club, and Thai temples. The major findings were as followed.

The mean of life satisfaction of the elderly in Thailand was at the 'good' level. There was no significant relationship between the sex and life satisfaction. There were positive significant relationship at the .01 level between the monthly income, leisure time, preparation before becoming old, perceived own health, and the level of satisfaction. Factors significantly predicted life satisfaction level were perceived own health status, monthly income, preparation before becoming old, and leisure time, respectively. These predictors for 36.8 percent ($R^2 = .368$) of the variance of the life satisfaction level.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
คำถามของการวิจัย	2
แนวเหตุผลและสมมติฐาน	3
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	7
การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ	9
โครงสร้างประชากรวัยผู้สูงอายุ	13
ความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ	14
ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ	16
3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	21
กลุ่มตัวอย่าง.....	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	23

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	25
ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตนในการใช้เวลารว่าง.....	26
ส่วนที่ 3 การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ.....	29
ส่วนที่ 4 การรับรู้ความสำเร็จของงานในอดีต.....	30
ส่วนที่ 5 การรับรู้สภาวะสุขภาพ	31
ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ.....	32
ส่วนที่ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ กับปัจจัยคัดสรร	33
ส่วนที่ 8 สมการในการทำนายความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ จากปัจจัยต่างๆ	35
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	37
สรุปผลการวิจัย.....	38
อภิปรายผล.....	39
ข้อเสนอแนะ	43
บรรณานุกรม	45
ภาคผนวก	48
ประวัติผู้วิจัย	51

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ในแต่ละด้าน	22
2	สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	25
3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และพิสัย ของอายุ และรายได้ปัจจุบันต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง	27
4	การปฏิบัติตนในการการใช้เวลาว่างของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ	28
5	การเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ จำแนกตามเพศ.....	29
6	การรับรู้ความสำเร็จของงานในอดีต จำแนกตามเพศ	30
7	การรับรู้สภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ	31
8	ความพึงพอใจในชีวิตของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ	32
9	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่.....	33
10	ค่าสถิติการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน มีความพึงพอใจ ในชีวิตของผู้สูงอายุเป็นตัวแปรเกณฑ์	35